

ADP Novosti

SVIBANJ 2021. | BROJ 42

 AD Plastik

TEMA BROJA
5G transformacija

	IZ PRVE RUKE	3
	Troškovna učinkovitost	
	TEMA BROJA	4
	5G transformacija	
	IZ NAŠE BRANŠE	6
	Infozona u Solinu	
	Rusija raste	
	Smanjenje obujma motora	
	Unaprjeđenje zaštite od požara	
	Kamere za kontrolu proizvoda	
	50,8 milijuna eura novih poslova	
	Ergonomija radnih mjesta	
	BURZOVNI MEŠETAR	9
	ETF – jednostavan način ulaganja	
	ADP INFO KUTAK	10
	Prikupljanje pomoći u Zagrebu	
	Promovirani	
	ADP Studenti	
	ADP Stipendist	
	ADP SANDUČIĆ	12
	Pisali ste...	
	ADEPEOVCI	13
	Cvijeće u rukama - Marija Bakke	
	MOŽE NAM POMOĆI	14
	Klasifikacija i označavanje podataka	
	ODGOVORNO U BUDUĆNOST	15
	Mjesec raznolikosti	
	ZA SVE PRILIKE	16
	Strah od (ne)uspjeha	
	NAKON POSLA	18
	Raznolikost nas čini boljima!	

Šaljite nam zanimljivosti, prijedloge, savjete, fotografije, recepte, pjesme, ili ono čega se nismo sjetili, na e-adresu sanducic@adplastik.hr ili jednostavno ubacite u ADP Sandučić. Zajedno možemo bolje!

Urednica:
Lori Vitaljić

Uređivački odbor:
Sanja Drobac, Ivan Jurčević, Denis Miletić, Dragan Planjanin, Toni Štambuk

KOLUMNA

Troškovna učinkovitost

U prvom smo tromjesečju ostvarili očekivane rezultate, s obzirom na okolnosti, očuvali smo financijsku stabilnost i pratimo kretanja na tržištu. Pandemija još uvijek traje i posljedice krize razvidne su na globalnom gospodarskom tržištu. Zdravlje zaposlenika i dalje je na prvom mjestu, a troškovna učinkovitost prioritet je u svakodnevnom poslovanju. Svoje planove prilagodili smo tržišnim okolnostima, a njihova realizacija u rukama je naših kupaca.

Iako se naslućuju naznake oporavka od pandemije, što potvrđuju i ugovanja novih poslova s kupcima, nedostatak poluvodiča na tržištu još je jedan ozbiljan izazov s kojim se naša industrija susreće.

Rastuća potražnja elektroničke opreme tijekom pandemije, i gotovo monopol tajvanskih proizvođača, osnovni su razlozi nedostatka poluvodiča na globalnom, a posebice europskom tržištu. Jedan od razloga je i taj što su poluvodiči, odnosno čipovi proizvod s relativno kratkim životnim vijekom pa proizvodnja više ne može pratiti povećanu potražnju. To negativno utječe na sve industrije koje koriste poluvodiče, među kojima je i automobiliška industrija koja bilježi značajne gubitke i usporavanje proizvodnje.

"Mada živimo i poslujemo u poprilično zahtjevnom razdoblju, spremni smo suočiti se s izazovima i uspješno im odgovoriti."

Ova će kriza prisiliti Europsku uniju na provođenje strategije smanjene ovisnosti o Aziji i osnaživanje u ovoj inovacijskoj utrci. Europski čipovi čine manje od deset posto poluvodiča koji se koriste u Europi, a 80 posto svjetske proizvodnje poluvodiča dolazi upravo iz Azije. Najveći svjetski proizvođač čipova ambiciozno je najavio kako će do kraja lipnja uspjeti sustići automobilišku potražnju. Unatoč tome, proizvođači automobila vrlo su oprezni u izradi svojih operativnih planova. U ovoj situaciji to ne čudi, s obzirom da svako vozilo sadrži oko tisuću čipova, a usporavanje u opskrbnom lancu posljedično može dovesti do zauzstavljanja proizvodnje. Do kraja godine očekuje se postupno rješavanje situacije s poluvodičima, a naši će kupci morati udvostručiti svoje napore u sljedećem razdoblju kako bi prevladali ovu nestaćicu azijskih komponenti. Ona je posljedično dovela do povećanja cijena čipova, a dijelom je i preusmjerila nabavu na manje proizvođače čipova.

S obzirom na situaciju, realizacija naših planova uvelike ovisi o operativnim planovima naših kupaca, koji objektivno nose dozu neizvjesnosti. Upravo iz tog je razloga naša potpuna usmjerenost na kvalitetnom upravljanju troškovima u nadolazećem razdoblju. Troškovna disciplina i racionalizacija troškova nužnost su i standard u automobiliškoj industriji, danas više nego ikada.

Temeljem najava naših kupaca, očekujemo stabiliziranje situacije u drugoj polovini godine. Istovremeno, nesmetano nastavljamo svoje prodajne i razvojne aktivnosti, a naša se strategija upravljanja rizicima kroz disperziju tržišta pokazala učinkovitom i u ovim okolnostima. To najbolje potvrđuju rezultati s ruskog tržišta koje se oporavlja brže od europskog i za sada ne podliježe posljedicama krize s poluvodičima.

Mada živimo i poslujemo u poprilično zahtjevnom razdoblju, spremni smo suočiti se s izazovima i uspješno im odgovoriti. Svjesni smo svih aktualnih poteškoća i ostvarenje željenih ciljeva neće biti jednostavno. No, već smo nebrojeno puta dokazali kako zajednički možemo i znamo savladati sve prepreke. Uvijek preživljavaju oni koji se najbolje prilagođavaju promjenama, a mi smo zasigurno jedni od njih.

Kao što sam već jednom rekao, iako ne možemo promijeniti smjer vjetra, ukoliko raširimo i namjestimo svoja jedra doći ćemo sigurno do željenog odredišta.

Marinko Došen, predsjednik Uprave

5G transformacija

O 5G mreži govori se već neko vrijeme i to s različitih aspekata. Prebrojavaju joj se krvna zrnca do razine da teoretičari zavjera u njoj vide uzrok pojave virusa COVID-19. Neosporna je činjenica kako je 5G mreža budućnost koja donosi ozbiljne transformacije, posebice u automobilskoj industriji. Iskorak je to koji će unaprijediti automobile, proizvodne procese, ali i poslovne modele.

Novo i nepoznato uvijek je stvaralo prijepore u javnosti pa ne čude tolike rasprave oko uvođenja 5G mreže. Nismo li tome svjedočili i kada se uvodila 4G mreža?! Iako će mnogi rado komentirati njezine potencijalne i neprovjerene negativne učinke, rijetko će se tko odreći dobrobiti i komoditeta pametnih telefona ili novih tehnologija. Dapače, sporost pristupa internetu mnoge će načiniti nervoznim. Bilo kako bilo, nova generacija mreža pokretnih komunikacija stvarnost je kojoj se ne možemo oduprijeti. Treba je prihvatići i iskoristiti sve prednosti koje nam nudi.

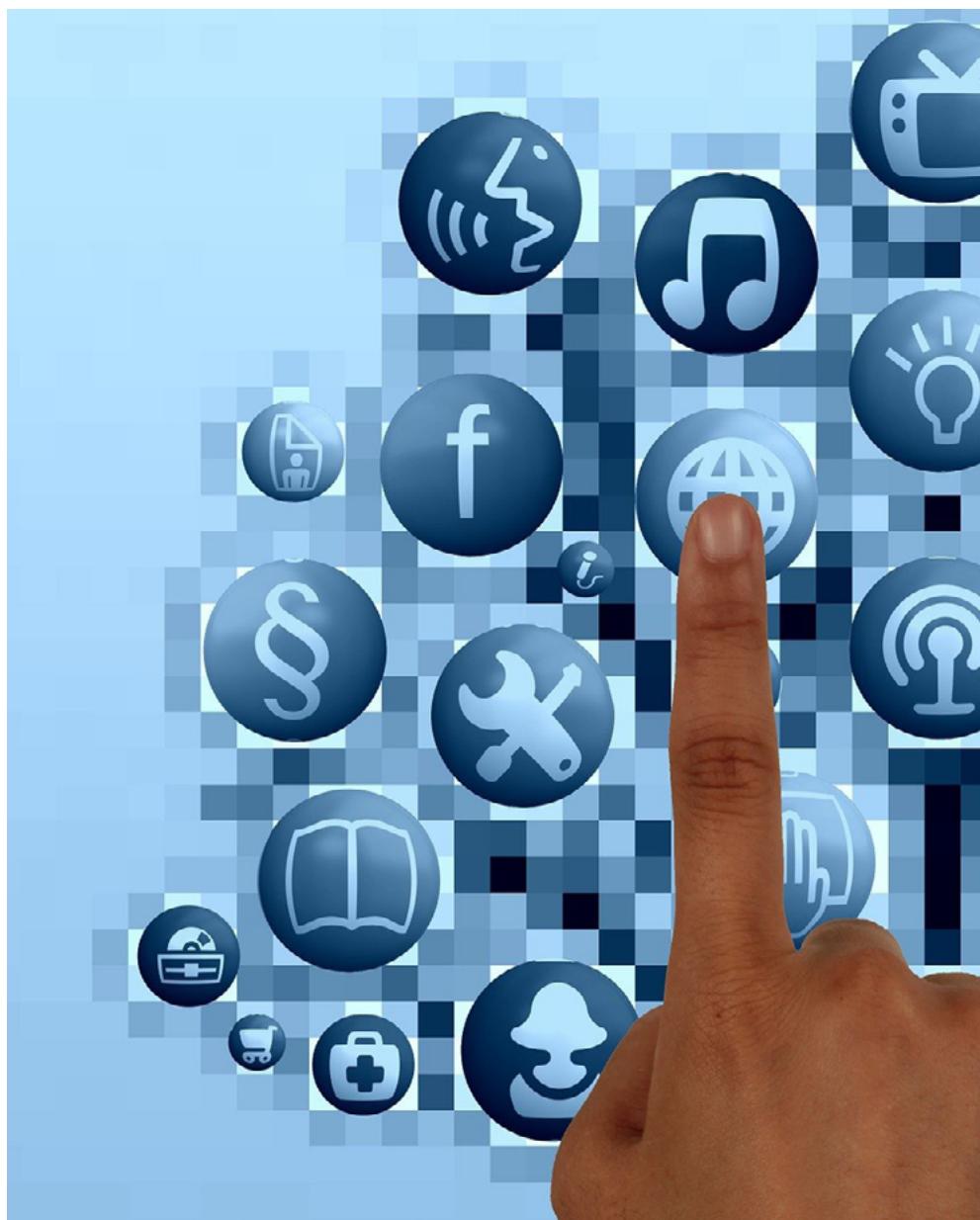
Iako su nam nebrojene potencijalne mogućnosti tehnologije 5G još uvijek nepoznate, već sada je sigurno kako će one uvelike promijeniti način življenja i poslovanja.

Komercijalna 5G mreža već je u upotrebi i nudi znatna poboljšanja, od značajno bržeg pristupa internetu, puno većeg broja povezanih uređaja te vrlo pouzданne i propusne komunikacije. Upravo će ova mreža posebno pomoći razvoju novih automobila na tržištu, posebice autonomnih vozila. Već danas svjedočimo upotrebi, stalnom razvoju i unaprjeđenju modernih i naprednih tehnologija u vozilima, a upravo će nove mreže omogućiti lakše dorade i ažuriranja elektronike na bilo kojem mjestu i u bilo koje vrijeme. U budućnosti neće biti potrebno automobile fizički voditi na servis za takve dorade, to će se zahvaljujući upravo 5G mreži moći održavati na daljinu. Isto tako će se moći sakupljati podaci i provoditi analize, a stotine će inženjera istovremeno moći biti uključeno u procese, bez obzira gdje se nalazili.

Autonomni automobili najviše će profitirati dolaskom 5G mreže, ali ona će imati pozitivan utjecaj i na električna vozila prema kojima su proizvođači automobila sve više usmjereni. Naravno, ova će tehnologija u sljedećih nekoliko godina zasigurno doživjeti niz unaprjeđenja i

sazrijevanja, ali već sada su njezine dodane vrijednosti jasne. Autonomnim će automobilima lakše prikupljanje i obrađa podataka ubrzati i njihovo strojno učenje, što će biti značajan doprinos njihovom razvoju. Električnim će pak automobilima omogućiti preciznije praćenje razine baterije, lakši pronalazak stanica za punjenje i slobodnih parkirnih mjesta, ali i brže prepoznavanje voznih ruta koje štede struju.

Upravo bi prepoznavanje učinkovitih i bržih ruta smanjilo prometne gužve i time, osim uštete vremena i kaosa koji izazivaju, uvelike doprinijelo zaštiti okoliša, odnosno čistoći zraka. Isto se odnosi i na jednostavnije pronalaženje parkirnih mjeseta jer 5G mreža omogućava implementaciju pametnih rješenja u komunalnim infrastrukturnama gradova, a njezin će utjecaj biti vidljiv i u sigurnosti samog prometa. Praktične aplikacije vozačima će zasigurno omogućiti kvalitetniju vožnju, a gradski će prometni stručnjaci imati mogućnost upravljanja i nadzora na daljinu u realnom vremenu. Omogućiti će to bolje upravljanje javnim prijevozom, semafori će se automatski prilagođavati stanju na prometnicama, vozila će moći međusobno komunicirati, a sve popratne službe moći će reagirati na po-

jedine situacije bez vremenskog odmaka. To svakako donosi brojne pogodnosti u svakodnevnom življenu, ali i široku primjenu unutar industrije.

Iako su nam nebrojene potencijalne mogućnosti tehnologije 5G još uvijek nepoznate, već sada je sigurno kako će one uvelike promijeniti način življena i poslovanja. Vrijeme promjena nije tako daleko i neuhvatljivo, ono će doći brže no što mislimo. Neke od prednosti ove tehnologije već smo mogli prepoznati u svakodnevnom životu prilikom obrazovanja na daljinu, a učinkovitost primjene vidljiva je i kod pametnih proizvodnji, zdravstvene zaštite ili pametne poljoprivrede. Tehnologija 5G omogućuje brz i siguran prelazak, odnosno razvoj Industrije 4.0 koja doprinosi unaprjeđenju proizvodnih procesa kroz daljnju automatizaciju i robotizaciju proizvodnje, automatizirane skladišne prostore, strojeve i vozila. Ona omogućuje spajanje fizičkih i digitalnih procesa unutar industrije, povezivanje svih senzora, strojeva i radnika na

najfleksibilniji, najpristupačniji i najpozdaniji način. Njen će utjecaj sigurno biti značajan i u razvoju inteligentnih transportnih sustava, čiji je glavni cilj maksimalno podizanje razine sigurnosti korištenjem energetski učinkovitog i ekološki prihvatljivog sustava. Mogućnost dijeljenja velike količine informacija i spajanjem velikog broja uređaja, osigurano je sprječavanje i mogućnost pravovremenih reakcija na potencijalne ugroze te samim time viša razina sigurnosti i kvalitete.

Komunikacijska mreža pete generacije svakako će potaknuti daljnji razvoj industrije, a proizvođači automobila već sada se gotovo utrukuju u pronalaženju što više načina i boljih rješenja za primjenu ove tehnologije. Time žele automobile današnjice načiniti sigurnijima i svestranimima te omogućiti daljnji razvoj autonomnih automobila.

Dobar primjer primjene 5G tehnologije u automobilskom svijetu je talijanski proi-

zvođač guma Pirelli. Bez obzira na dizajn materijala i profila, automobilsku gumu općenito smatraju relativno niskom tehnologijom, ali čak je i ovaj skromni proizvod opremljen 5G mogućnostima koje će poboljšati sigurnost na cestama. Pirelli je demonstrirao proizvod koji ima 5G na mjestu gdje guma susreće cestu, doslovno. Pirelli Cyber Tire automobilска je guma povezana s 5G mrežom, sadrži senzor, procesor i komunikacijski sustav na ugrađenom disku veličine kovanice. Sama guma može u stvarnom vremenu podijeliti podatke o tlaku u gumama, temperaturi i dubini profila, kao i ubrzaju duž uzdužne, bočne i rotacijske osi. Također, ima sposobnost osjetiti i privi-viti vodu i led na cesti. Zahvaljujući 5G mreži, vozač raspolaže korisnim informacijama, ali njima mogu raspolagati i ostali automobili i cestovni softveri. To je samo jedan mali dio modernog automobila. Teško je i zamisliti kamo će nas sve tehnološke mogućnosti dovesti.

„Tehnološki napredak temelj je razvoja industrije i modernog društva uopće. Bez kvalitetne komunikacijske tehnologije nema razvoja pametne industrije, gradova, razvijenih zdravstvenih sustava, obrazovanja, prometa i slično. Ona je nužna i za neophodna istraživanja i razvoj zbog sve veće količine podataka koji se razmjenjuju. 5G mreža stotinu je puta brža od 4G mreže što omogućuje razmjenu znatno veće količine podataka. Primjerice, autonomna vozila generiraju dva petabita podataka, odnosno oko dva milijuna gigabita. Ova mreža omogućuje skraćivanje prijenosa podataka sa sto dana na gotovo jedan dan. To sigurno donosi ubrzani razvoj i nebrojene mogućnosti,“ izjavio je direktor informatike Jurica Vuković.

Nova generacija komunikacijske mreže nedvojbeno nam omogućava lakšu mobilnost bez gubitka na kvaliteti prijenosa. Njezinim prednostima svakodnevno svedočimo koristeći svoje pametne telefone, gledajući omiljene filmove, serije ili slušajući glazbu. Za unaprjeđenja koja će donijeti nema dvojbi. Već sada svi rado posežemo za njezinim dobrobitima u vlastitim kućanstvima, a povezivanjem uređaja korištenje će biti sve veće i u svakodnevnom životu.

Tako će do jučer neka „daleka“ budućnost, uskoro postati naša stvarnost.

Infozona u Solinu

Komunikacija u modernom poslovnom svijetu jako je važna, bilo prema zaposlenicima ili ostalim dionicima kompanije. Vizualna komunikacija važan je čimbenik u tom segmentu, stoga je u Solinu pokrenut pilot projekt unaprjeđenja i uređenja infozone na glavnem ulazu u proizvodni pogon.

„Infozona je prostor u kojem naši zaposlenici, ali i svi posjetitelji, već pri prvom susretu s proizvodnim pogonima mogu upoznati kompaniju kroz povijest, tehnologije i proizvode. Cilj nam je na jednom mjestu pokazati dodane vrijednosti naše kompanije i razvoj koji smo postigli timskim radom, kako bismo danas proizvodili za prestižne brandove automobilske industrije. Zahvaljujemo se menadžmentu na podršci jer ovaj je prostor naša ikaznica prema svijetu.“, rekao je voditelj projekta **Edo Bacci**.

Ovo je samo početak jedne nove priče o unaprjeđenjima u proizvodnim pogonima, a sve u cilju bolje komunikacije i motivacije te poboljšanja radnih uvjeta. Sljedeći je korak uređenje učionice u kojoj će se svakodnevno održavati prezen-

tacije i razgovori sa zaposlenicima. Raspovljat će se tamo o novim projektima i proizvodima, ali i unaprjeđivati znanja i razmjenjivati iskustva o postojećim procesima i razvoju proizvodnih aktivnosti.

Rusija raste

Vjerojatno niti jedna osoba na svijetu nije ostala neokrnuta, na ovaj ili onaj način, izazovima koje je donijela protekla godina. Iznimka nisu ni naši zaposlenici, niti kompanija. Pandemija nažalost još uvijek traje i njezine se posljedice osjećaju u svakodnevnim aktivnostima, čime je svaki uspjeh dodatno vrijedan. Na ruskom se tržištu u 2021. bilježe pozitivni trendovi u automobilskoj industriji, raste prodaja automobila, a samim time i narudžbe kupaca. Uz prethodno ugovorene poslove, to je AD Plastiku Togliatti omogućilo rast i razvoj poslovnih aktivnosti. Tako je jedan od Renaultovih projekata u fazi početka serijske proizvodnje, a u punom su jeku i pripremne aktivnosti za veliki broj proizvoda ugovorenih s AvtoVAZ-om.

Proizvodna lokacija u Togliattiju kontinuirano se prilagođava promjenama i okolnostima, primjenjuju se fleksibilni proizvodni rasporedi, smanjuju gubici u fazama industrijalizacije, gase se stari i pokreće se proizvodnja novih programa. Služba planiranja usavršila se i prilagodila proizvodne programe kompanije, a iskustvo stečeno tijekom protekle godine uvelike će pomoći i u uvjetima rasta tržišta. U najtežim trenucima pandemije nije bilo zastoja u isporukama i naučene se lekcije primjenjuju, a pozitivna dinamika tržišta dodatni je poticaj za poslovanje.

Visoka profesionalnost zaposlenika, pouzdanost proizvodne infrastrukture, brzi odgovori na vanjske čimbenike i neočekivane izazove, omogućili su usvojiti nova znanja i vještine. Neke se aktivnosti neometano izvršavaju na daljinu, učinkovitost komunikacije značajno je povećana, a iznad svega ističe se brzina rješavanja neočekivanih zadataka. Za takve su učinke zasluzni visoki stupnjevi smirenosti, usmjerenosti, učinkovitosti i koncentracije svih članova tima.

„Što nas ne ubije, to nas ojača!“, iznimno su citirane riječi Friedricha Nietzschea

koje najbolje opisuju situaciju u ruskoj tvornici. Uz niz izazova koje je pandemija donijela, ukazala je na skrivene prostore za poboljšanja koji su zahtijevali hitna rješenja, omogućila novi pogled na organizacijska pitanja, zahtijevala mobilizaciju profesionalnih snaga i kvalitete svakog zaposlenika. To je dodatno ojačalo AD Plastik Togliatti za budućnost i nastavak neprestanog usavršavanja i unaprjeđenja svojih aktivnosti prema razvoju poslovanja te ispunjavanju zahtjeva i očekivanja kupaca.

Smanjenje obujma motora

Autoindustrija u posljednje vrijeme prolazi kroz vrlo dinamično razdoblje. Afere s dizelskim motorima, pritisak regulatornih agencija oko smanjenja zagađenja i ispuštanja ugljičnog dioksida, sve veća elektrifikacija i pritisak od strane done davno nepoznatih igrača, ali i promjene u navikama i željama vozača, stavili su proizvođače u vrlo zahtjevan položaj.

Jedan od načina kojim autoindustrija odgovara izazovima i zahtjevima tržišta je *downsizing* motora s unutarnjim izgaranjem, odnosno smanjenje njegovog obujma uz zadržavanje iste razine snage. Iako manjeg obujma, motori uz tehnološka rješenja, poput turbopunjača i modernih upravljačkih mehanizama, i smanjenu potrošnju goriva, isporučuju dovoljno snage kako bi zadovoljili očekivanja potrošača i osobine vozila, ali i ekološke standarde te zakonodavstvo.

Motori s unutarnjim izgaranjem djeluju tako da zapaljeno gorivo „eksplodira“ te potisne klip prema gore i stvori pogonsku silu. S obzirom da je kisik, uz toplinu i gorivu tvar, ključan za gorenje, motori s unutarnjim izgaranjem bolje rade ako ga ima što više. Najbolji način za postizanje tog učinka, upotreba je turbopunjača koji

potiskuju puno više kisika u cilindar motora. To rezultira većom i učinkovitijom eksplozijom te u konačnici nadoknađuje snagu „izgubljenu“ smanjenjem obujma motora.

Na ovaj se način pokušavaju osigurati učinkovitija vozila koja, uslijed manje potrošnje goriva i smanjenja ukupne mase vozila, smanjuju i količinu emisija. Uz to, krajnjim su korisnicima smanjeni troškovi održavanja i posjedovanja vozila, niža je cijena i povoljnije osiguranje. Ovaj se trend najprije očitovao kod manjih automobila, no u posljednje su vrijeme gotovo sve klase automobila prihvatile manje, ali agilne turbo benzinske motore. Tako danas nije neuobičajeno vidjeti SUV vozila novije generacije s 1,2 litrenim motorima koji razvijaju preko 130 konjskih snaga.

Smanjenje ukupne težine vozila, trend je koji se primjenjuje na svim komponentama u cilju zaštite okoliša i održivog razvoja industrije. Razvojem i unaprjeđenjem svojih procesa i proizvoda, AD Plastik Grupa posluje ukorak s trendovima i zahtjevima tržišta.

Ivan Jurčević

Unaprjeđenje zaštite od požara

U cilju zaštite i sigurnosti zaposlenika i imovine, posljednjih godina na zagrebačkoj su lokaciji realizirani značajni projekti vezani za zaštitu od požara. Prošle je godine instaliran sustav automatskog gašenje požara ekološkim plinom Novec u prostorima za destilaciju i informatiku. Ugrađena je automatska vatrodojava u nekoliko objekata i termovizijske kamere u kabinama flamiranja. Sve je povezano s postojećim sustavima za detekciju, dojavu i gašenje požara. Sustav omogućava brzu reakciju profesionalnih vatrogasaca jer pokazuje mikrolokaciju pokrenutog alarma, a svaka je sekunda dragocjena kod potencijalnih prijetnji požara.

Zbog robusnosti i zahtjevnosti same lokacije, u Zagrebu se razvija vrlo kompleksan i velik sustav vatrodojave. Unaprjeđenja sustava zaštite od požara nastavljaju se i u ovoj godini ugradnjom stabilnog sustava za automatsko gašenje požara Sprinkler u nekoliko skladišnih prostora

s visokim požarnim opterećenjem. Sprinkler instalacija omogućava istovremeno dojavu i gašenje požara, a aktiviraju se samo mlaznice zahvaćene požarom. Ovaj je sustav odabran zbog velike efikasnosti gašenja i ekonomične cijene instalacije, a prilikom njegovog aktiviranja uvelike se smanjuje potrebna količina vode, ali i potencijalna šteta koju može izazvati u procesu gašenja. Sprinkler sustav ne reagira na dim i pare, a mlaznice reagiraju na porast temperature i aktiviraju se samo u slučaju požara. Svaka je mlaznica

zasebna pa se po potrebi aktivira jedna ili više njih.

Ovaj je sustav samo jedan segment preventivnih mjera zaštite od požara, a prilikom rada u štićenom području moraju se primjenjivati i sve ostale propisane mjere u cilju zaštite sigurnosti ljudi i imovine. Unaprjeđenja i poboljšanja zaštite zdravlja i sigurnosti zaposlenika naša su svakodnevna misija i u budućnosti.

Vinko Nimac

Kamere za kontrolu proizvoda

U proteklom je razdoblju AD Plastik Tisza nabavila sedam kamera za kontrolu proizvoda, koje omogućuju provjeru neispravnosti proizvoda te njihovu selekciju. Kamere su dio automatskog, međusobno povezanog bežičnog kontrolnog sustava. Softverom se definiraju željeni kriteriji i dijelovi proizvoda koji iziskuju provjeru. Proizvodi se pomoću robota sa šest osi vade iz alata i pod određenim kutem postavljaju pred kameru koja procjenjuje njihovu kvalitetu. Robotu se šalje pozitivan ili negativan signal, na temelju kojeg proizvod stavlja na pokretnu traku ili u sanduk za otpad. Ovime je rizik ljudskog faktora eliminiran iz procesa, a fotografije neispravnih proizvoda čuvaju se radi kasnije identifikacije oštećenja. Kamere šalju informacije MES Pharis sustavu o točnom proizvodu i ciklusu u kojem je proizведен, a podaci se naknadno mogu pregledavati i tijekom proizvodnje sagledavati učestalost pojavljivanja pojedine greške. Softver također omogućuje definiranja konture proizvoda, kontrolu dimenzija, prepoznavanje teksta i koda, obračun i usporedbu komada na paleti.

Budući da se fotografije ne mogu pripremiti bez utjecaja vanjskog svjetla, potrebno je vrlo precizno podešavanje i programiranje te usklađivanje robota i kamere, koji obavljaju inženjeri tvornice u Tiszaújvárosu.

50,8 milijuna eura novih poslova

AD Plastik Grupa na ruskom je tržištu ugovorila nove poslove u vrijednosti od **24,1 milijun eura** s različitim kupcima. S AvtoVAZ-om je tako ugovoren 10,4 milijuna eura novih poslova s predviđenim trajanjem projekta od osam godina. Isto toliko predviđeno je trajanje projekta ugovorenog s VW Grupom, u vrijednosti od 7,5 milijuna eura.

Novi su poslovi u trajanju od šest, odnosno četiri godine ugovorene s Nissanom i

VW Grupom, a ukupna vrijednost tih projekata je 6,2 milijuna eura.

Za europsko tržište ugovoren je ukupno **26,7 milijuna eura** novih poslova, od čega 19,6 milijuna eura s kupcem Stellantis za različite projekte u trajanju od sedam i deset godina. S PSA Grupom ugovoreni su poslovi za nekoliko različitih modela vozila u ukupnoj vrijednosti od 7,1 milijuna eura, a predviđeno trajanje projekata je četiri i osam godina.

Ergonomija radnih mesta

U Mladenovcu je još u veljači započela proizvodnja vodilica prozorskih stakala, a nakon uspostave procesa montaže uočene su mogućnosti unapređenja procesa i ergonomije prostora radnika. S obzirom na važnost zadovoljstva i motiviranosti zaposlenika, cilj je bio osigurati radno mjesto bez negativnih utjecaja na zaposlenike, u kojem jednostavnije i lakše mogu ostvariti svoje zadatke. Tako su ovim unaprjeđenjima uklonjeni neprirodni položaji zaposlenika, umanjen umor i smanjena suvišna pješačenja. Definiranjem i optimizacijom aktivnosti nakon montaže, dodatno su unaprijedjeni procesi na zadovoljstvo zaposlenika. Stalnim poboljšanjima uvjeta rada stvara se znatno bolja atmosfera u kompaniji, a poboljšava se i kvaliteta proizvoda. Unaprjeđenjem radnih mesta, zaposlenici se osjećaju ugodnije i sigurnije te je veća posvećenost i koncentracija, a samim time smanjuje se mogućnost nastanka

pogreški. Stalnim ulaganjima u optimizaciju procesa i ergonomiju radnih mesta, poboljšava se zadovoljstvo zaposlenika i kvaliteta proizvoda, što su primarni ciljevi tvornice u Mladenovcu.

ETF – jednostavan način ulaganja

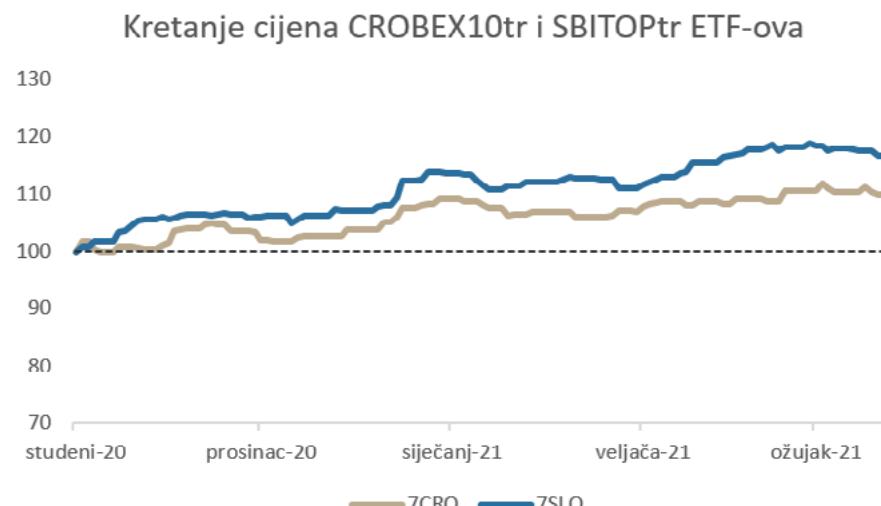
Exchange traded funds (ETF) investicijski su fondovi kojima se trguje na burzama poput dionica, po cijena-ma približno jednakim neto vrijednosti imovine koju sadrže tijekom trgovinskog dana. ETF-ovi omogućuju kupnju i prodaju košarica s finansijskom imovinom bez potrebe kupnje svih komponenti pojedinačno.

U mnogočemu ETF-ovi su slični klasičnim investicijskim fondovima. Ukratko, kupnjom ETF-a, koji prati dionički indeks, u samo jednoj transakciji kupujete sve sastavnice indeksa.

Primjerice, ETF prati neki dionički indeks čija neto vrijednost imovine koju sadrži iznosi sto. U slučaju rasta tog dioničkog indeksa od dva posto, cijena ETF-a pratit će njegovo kretanje te bi cijena ETF-a u tom slučaju bila gotovo jednaka, odnosno približno 102.

Ulaganje u ETF-ove može sadržavati mnoge vrste ulaganja koje uključuju dionice, obveznice, robe (npr. zlato ili nafata), kombinaciju više investicijskih klasa, inverzno ulaganje i drugo. Ovakvo je ulaganje uglavnom pasivna strategija investiranja.

Svoju popularnost ETF-ovi mogu zahvaliti jednostavnosti i transparentnosti, odnosno tome da fondovi objavljaju imovinu na dnevnoj bazi, likvidnosti, diversifikaciji te, najvažnije, nižim troškovima ulaganja za investitore. Ove osobine proizlaze iz jednostavne činjenice kako se radi o pasivnoj investicijskoj strategiji koja replicira određeni indeks. Za razliku od klasičnih investicijskih fondova, nema značajnih troškova provizija za trgovanje, velikog troška zaposlenih i slično. Iako postoje određene prednosti aktivnih strategija, pasivne strategije mogu nadmašiti njihov prinos samo na temelju uštede troškova trgovanja. Međutim, unatoč prednostima ETF-ova, utemeljenih na diversifikaciji koju pružaju investitorima, visokoj likvidnosti i transparentnosti, još uvek ima puno čimbenika koje prije samog ulaganja treba uzeti u obzir. Za početak, važno je naglasiti kako činjenica da se ETF-ovi sastoje od većeg broja dionica, ne znači kako su imuni na rizik volatilnosti. Nadalje, mnogi ETF-ovi konstruirani su na bazi tržišne kapitalizacije, odnosno tržišne vrijednosti pojedine sastavnice. (Pre)veliki ponderi daju se pojedinim sastavnicama indeksa s velikom tr-

žišnom kapitalizacijom, dok se vrlo često manje sastavnice indeksa u potpunosti uključuju radi efikasnosti.

Sredinom studenog 2020., u Hrvatskoj su izlistana prva dva ETF-a i to CROBEX10tr, koji prati kretanje komponenti CROBEX10 indeksa, te SBITOPtr ETF, koji prati kretanje komponenti slovenskog SBITOP indeksa.

Ulaganjem u CROBEX10tr ETF, pojedinač se izlaže dionicama koje se nalaze u CROBEX10tr indeksu. Sam CROBEX10tr indeks uključuje deset dionica iz CROBEX indeksa s najvećom *free float* tržišnom kapitalizacijom i prometom. Važno je napomenuti kako dionice koje se nalaze u indeksu mogu imati različitu težinu, ovisno po kojoj se karakteristici ona određuje. Primjerice, postoje indeksi koji veću težinu daju kompanijama s većom *free float* tržišnom kapitalizacijom i takozvani *equal weight* indeksi u kojima svaka dionica ima jednaku težinu. U slučaju CROBEX10tr-a, najveću težinu imaju HT (20,66 posto), Podravka (17,18 posto) i Adris (povlaštena od 14,50 posto). U tom se indeksu nalazi i dionica AD Plastika koja ima težinu od 2,93 posto. Ulaganje u ETF koji prati navedeni indeks, bilo bi

praktički jednako kao da ste uložili u iste pojedinačne dionice u navedenim omjezima.

CROBEX 10tr i SBITOPtr takozvani su *total return* fondovi. To znači kako se dividenda reinvestira u iste dionice koje su je isplatile, što kreira dodatni prinos. Pojasnit ćemo na primjeru dividende AD Plastika. CROBEX10tr ETF u svom portfelju, sukladno CROBEX10tr indeksu, ima i dionice AD Plastika te je primio isplaćenu dividendu. Točnije, odobrena je dividenda od osam kuna po dionici, što čini dividendni prinos od 4,3 posto. S obzirom da je riječ o *total return* ETF-u, dividenda je reinvestirana i to je povisilo cijenu indeksa (CROBEX10tr) za 0,13 posto.

Napominjemo kako je na duže razdoblje ukupan povrat znatno veći jer reinvestirana dividenda znači kako ulagatelj raspolaže s više „dionica“ i na taj način ostvaruje veći nominalni iznos dividende pri sljedećoj isplati (pod pretpostavkom jednakе dividende), što dovodi do tako-zvanog *snowball* efekta.

Filip Gracin
Interkapital

Prikupljanje pomoći u Zagrebu

Zajedništvo i solidarnost još su se jednom pokazali na djelu unutar AD Plastik Grupe. Nakon posljednjih potresa s epicentrom u Petrinji, u zagrebačkoj je tvornici pokrenuta akcija prikupljanja pomoći za kolege čija je imovina tim povodom oštećena. Iako potresi donose traumatična iskustva, neprocjenjiv je osjećaj znati kako u tim trenucima nismo sami. Adepeovci su još jednom pokazali svoju spremnost pomoći kolegama kada je najteže.

U humanitarnoj je akciji sakupljeno 16.100,00 kuna koji su podijeljeni zaposlenicima čija je imovina stradala u potresu. Vodeći se spoznajama o dodijeljenoj pomoći kompanije, predstavnici sindikata, radničkog vijeća i ljudskih resursa rasporedili su prikupljena sredstva prema kriteriju prijavljenih oštećenja.

Ovim putem još jednom želimo zahvaliti svima na sudjelovanju, razumijevanju i zajedništvu. Ponosni smo na svakog od vas.

ADP PROMOCIJE

VEDRAN VUKOVIĆ

MATEO HRGOVIĆ

JOZO KEKEZ

NENAD ŠKOMRLJ

FRANKA RAČIĆ

PETAR ŠOLIĆ

LUKA VLADOVIĆ

MARIN BRLEK

MARIO VLAŠIĆ

MARKO LABAŠ

KARLO SINKOVIĆ

ADNANA STARČEVIĆ

KONRAD MARTINA

BORNA RAČIĆ

TONI JURJEVIĆ

TOMISLAV BEKAVAC

MARIO HARAMINA

ELENA NIKOLAJEVNA BEJČAN

DÁNIEL LIPCSEI

DAVOR TROŠELJ

DUJE TUDOR

DAVOR DRAGANIĆ

DANIEL KOVAČ

MATEA MRKONJIĆ

AMEL MUSIĆ

MATEJA ZRINUŠIĆ

ZVONIMIR KUČKO

MIRKO MAREKOVIĆ

BENJAMIN BARLOVIĆ

MILENKO SLIŠKOVIĆ

- Rukovoditelj tehničkih poslova

- Tehnolog održavanja

- Viši inženjer razvoja za alate i strojeve

- Rukovoditelj pravnih poslova

- Koordinatorica za pravne poslove

- Inženjer kvalitete

- Referent kontrolinga

- Skladištar/vozač viličara

- Skladištar/vozač viličara

- Radnik proizvodnje

- Radnik proizvodnje

- Radnica proizvodnje

- Radnica proizvodnje

- Operater proizvodnje

- Vozač viličara

- Vozač viličara

- Vozač viličara

- Radnica proizvodnje

- Voditelj tima nabave

- Administrator ljudskih resursa

- Viši inženjer razvoja proizvoda

- Viši inženjer razvoja proizvoda

- Koordinator strateške nabave

- Referentica financija

- Inženjer logistike

- Tehnologinja proizvodnje

- Radnik proizvodnje

- Radnik proizvodnje

- Radnik proizvodnje

- Vozač viličara

> Pomoćnik direktora RJ Solin

> Rukovoditelj tehničkih poslova

> Rukovoditelj razvoja procesne opreme

> Specijalist za podršku korporativnom upravljanju

> Rukovoditeljica pravnih poslova

> Koordinator kvalitete

> Koordinator kontrolinga

> Administrator interne logistike

> Administrator interne logistike

> Radnik održavanja električar-elektroničar

> Radnik održavanja električar-elektroničar

> Poslovotkinja proizvodnje

> Referentica planiranja i otpreme

> Planer proizvodnje

> Skladištar/vozač viličara

> Skladištar/vozač viličara

> Skladištar/vozač viličara

> Grupovotkinja proizvodnje

> Rukovoditelj nabave

> Koordinator ljudskih resursa

> Voditelj tima razvoja proizvoda

> Voditelj tima razvoja proizvoda

> Voditelj programa (Suzuki)

> Koordinatorica financija

> Inženjer razvoja procesa

> Inženjerka razvoja procesa

> Operater-izmjenjivač

> Operater-izmjenjivač

> Laboratorijski tehničar

> Skladištar/vozač viličara

ADP Studenti

Svjesna svoje uloge u društvu, AD Plastik Grupa kontinuirano provodi aktivnosti kojima doprinosi razvoju zajednice u kojoj posluje. Tijekom proteklih godina ostvarena je uspješna suradnja s velikim brojem fakulteta i škola, realizirana kroz mnogobrojne stručne prakse unutar kompanije te mentorstva seminarских i diplomskih radova studenata.

Ovakva iskustva pokazala su se višestruko korisna studentima i kompaniji. Studenti se upoznaju s primjenom znanja u praksi te stječu uvid u radne zadatke i vještine potrebne za njihovu realizaciju. Istovremeno, kompanija među njima pronađi svoje buduće zaposlenike i stručnjake.

„Drago mi je što sam izabrala stručnu praksu u AD Plastik Grupi jer kao buduća inženjerka strojarstva, dobila sam stvaran uvid kako funkcioniра automobiliška industrija. Zahvaljujući odličnom kolektivu i timu kvalitete, stekla sam nova znanja i iznimno sam zahvalna na stečenom iskustvu koje će mi sigurno pomoći u dalnjem razvoju karijere.“, rekla je **Marija Đorđević**, studentica iz Srbije koja je svoju stručnu praksu obavila u Mladenovcu.

„Budući da je ovo bila moja prva stručna praksa u automobiliškoj industriji, imala sam veliku tremu. Međutim, moja strahovanja nisu bila opravdana. Oduševila me atmosfera u uredima i dodatno me motivirala za obavljanje prvih radnih zadataka. Zahvaljujući mentoru i kolegama, sudjelovala sam u različitim procesima

proizvodnje, praktičnim probama, optimizaciji procesa i izradi dokumentacije. Svidjela mi se dinamičnost poslovanja i nove ideje za poboljšanja koje se stalno stvaraju.“, govori **Sonja Vukašinović** iz Mladenovca.

„Kao studentici menadžmenta ljudskih potencijala, za mene je rad u AD Plastik Grupi bio novo i jedinstveno iskustvo. Već prvog dana, prilikom upoznavanja kolega

i zadataka, strah i nesigurnosti vezane za rad u automobiliškoj industriji su nestale. Uz administrativne zadatke, imam priliku pokazati i svoju kreativnost što me posebno veseli. Uvijek se mogu obratiti za pomoć kolegama i mentorima što dodatno ohrabruje i motivira. Ova je stručna praksa za mene velika razvojna prilika u karijeri i zahvalna sam na tome.“, priča nam **Chiara Erceg** iz Splita.

ADP STIPENDIST

U suradnji sa Sveučilišnim odjelom za stručne studije Sveučilišta u Splitu, ove godine raspisali natječaj za stipendiranje studenata na kojem je izabran talentirani student **Mario Šiljić**. Stipendija je nagrada za njegov trud, ali i dodatna motivacija za daljnji rad i učenje.

„Student sam stručnog studija Sveučilišta u Splitu gdje studiram strojarstvo. AD Plastik Grupa neizostavno je ime kada mi studenti među sobom razgovaramo o budućim zapošljavanjima i razvoju karijere. Spominjali smo je još tijekom srednje škole kao kompaniju na dobrom glasu. Kada sam vidio natječaj, učinilo mi se to kao najbolja prilika za početak karijere. Dobivši stipendiju, dobio sam i dodatnu motivaciju za što skoriji završetak obrazovanja i početak profesionalne karijere.“, izjavio je Mario Šiljić, budući adeovac.

Pisali ste...

Ovo je rubrika koju zajednički uređujemo i sadrži ideje, komentare, prijedloge i pitanja adepeovaca iz cijele grupacije. Tražimo za vas adekvatna pojašnjenja i odgovore unutar kompanije.

Predložite, komentirajte, pitajte!

Zašto se prilikom rada subotom plaća samo topli obrok, a ne i prijevoz? (Mladenovac)

Zaposlenici imaju pravo na naknadu troškova odlaska i dolaska na posao u visini mjesecne karte, koja se isplaćuje u novcu na dan isplate plaća. Iz toga proizlazi kako je poslodavac isplatom prijevoza za redovan rad, u visini mjesecne karte, isplatio prijevoz i za eventualan rad subotom, odnosno prekovremeni rad. Zaposlenici mjesecnu kartu za prijevoz mogu koristiti cijeli mjesec, neovisno o radnim ili neradnim danima. (Veselin Zokić)

Kad ćemo ponovno moći koristiti teretane uz Multisport karticu? (Solin)

Ugovor s dobavljačem cijelo je vrijeme aktivan, isto kao i usluge Multisport programa prema ugovorom određenim uvjetima i pravilima. Nažalost, epidemiološka je situacija utjecala na rad pojedinih objekata, ali isto tako na dozvoljen broj ljudi u prostorima, pa je korištenje kartice imalo svoja ograničenja, u skladu s mjerama kriznih stožera. Multisport kartica dostupna je svim zaposlenicima, a za sve dodatne informacije ili eventualnu aktivaciju usluge, možete se obratiti na adresu e-pošte kresimir.mikulandra@adplastik.hr ili u odjel ljudskih resursa na lokacijama Solin i Zagreb. (Krešimir Mikulandra)

Zašto moramo gledati štakore po parkiralištu u Zagrebu? (Zagreb)

Deratizacija prostora radi se redovito, a u izvanrednim situacijama potrebno je privjatiti slučaj Odjelu zaštite i općih poslova koji će postupiti po prijavi. (Matija Cindrić)

Predložite, komentirajte, pitajte!

Svoje komentare, prijedloge i pitanja ubacite u ADP Sandučić ili pošaljite na e-adresu:
sanducic@adplastik.hr

Cvijeće u rukama

Marija Bakke

„Kad bismo mogli vidjeti samo čudo jednog cvijeta, cijeli bi se život promijenio.“, Buddhina je poznata izreka kojom započinjemo priču Mariji, ženi kojoj je cvijeće velika životna inspiracija i sreća. Nju je ljubav prema cvijeću zasigurno obogatila i pomogla joj da unese promjene u svoj život.

Marija Bakke već gotovo dvanaest godina muntažerka je dijelova i proizvoda u pogonu proizvodnje termoformiranih proizvoda u Togliattiju. Trenutno se obučava za radno mjesto grupovotkinje, a kolege je opisuju kao iznimno pozitivnu osobu, vedrog duha koji nikada ne klone. Marija je vrlo odgovorna u svom poslu, brzo savladava nove zadatke, uvijek spremna na učenje, a iznad svega je krase preciznost i točnost. Za nju nadređeni i kolege imaju samo riječi hvale. Ono što mnogi ne znaju je kako iza ove pristupačne, drage, simpatične i komunikativne vanjštine, čući jedna nježna i svestrana umjetnica.

Ova kreativna i nadarena žena, od milja zvana Maša, svojim uvijek dobrim raspoloženjem stvara pozitivno ozračje oko sebe.

Možda ni ne znate kako vam je pažnju privuklo cvijeće ili ukosnice za djevojčice iz Mašine kućne radionice?! Njezina umjetnička priča započela je prije osam godina. Bilo je to tijekom porodiljskog dopusta nakon rođenja njezinog drugog sina. „Imala sam dovoljno slobodnog vremena i istraživala različite teme na bespućima interneta. Cvijeće je uvijek bilo moja inspiracija pa sam i ranije izradivala cvjetove od satenskih vrpci. Zaintrigirala me tako izrada ukrasa od foamirana. Kako nisam ništa znala o tome, izučila sam tehnologiju izrade i kupila potreban materijal.“, priča nam Marija.

Foamiran je poseban ukrasni materijal, koji neki nazivaju pjenastim papirom ili plastičnim antilopom. Jedinstven je za iskazivanje vlastite kreativnosti, a od njega se stvaraju prava mala remek djela. Upravo tako izgledaju i Marijine cvjetne rukotvorine. „Sve je započelo kao hobi u kojem sam uživala i opuštala se. Prvo sam radila ukrase za sebe, zatim poklone za prijatelje, cvjetne ukosnice za djevojčice... Mojim su radovima ukrasene fotozone u školi mog starijeg sina i dječjeg vrtića mlađeg sina. Sve veći broj ljudi se s vremenom počeo zanimati za moje rade, pa mi je hobi postao i dodatan izvor prihoda“, govori Marija.

Kako nije jednostavno uskladiti poslovne i privatne obveze, vikendima najčešće odvoji dio vremena za svoj kreativni rad. Slobodno vrijeme voli provoditi sa svojim sinovima na otvorenom, u raznim sportskim aktivnostima. „Obožavam sa svojom djecom naganjati loptu i obilaziti sportske terene, ali kada sam u kreativnom procesu, ne prestajem razmišljati o novim idejama dok ih ne realiziram. Ponekad izrada nekog elementa traje svega par sati, a ponekad zna potrajati i tjedan dana. Svibanjski blagdani omogućili su mi malo se više posvetiti foamiranu, a pritom sam stigla uživati i s djecom.“, kaže Marija.

Ova kreativna i nadarena žena, od milja zvana Maša, svojim uvijek dobrim raspoloženjem stvara pozitivno ozračje oko sebe. Uz izradu cvijeća i ukosnica, privatne i poslovne obveze, dodatnu edukaciju i kućanske poslove, Maša s obitelji voli otici i u ribolov. Nerijetko ih možete sresti i u šetnji s njihovim kućnim ljubimcem. „Talentirana osoba, talentirana je u svemu“, točno je samo ako imate dovoljno volje i energije kao naša Maša.

Klasifikacija i označavanje podataka

Klasifikacija i označavanje podataka i informacijske imovine (datoteka, baza podataka, dokumenata u digitalnom i tiskanom obliku) jedni su od ključnih elemenata zaštite podataka. Ako ne znamo koliko nam nešto vrijedi, ne znamo niti kako to zaštiti.

Što je klasifikacija podataka?

Klasifikacija podataka podrazumijeva poznавање vrsta podataka koje koristimo u poslovanju, као и начина rukovanja njima. Primjerice, ugovorni odnosi s kupcima sadrže klauzule o povjерljivosti koje imaju cijeli niz povjерljivih podataka - osobni podaci sudionika u odnosu, financijski podaci, poslovni podaci i intelektualno vlasništvo vezano uz odabranu tehnologiju, specifikacije ugovorenog proizvoda i slično. Takve je podatke potrebno zaštiti, a razina zaštite ovisi o razini klasifikacije koja im je dodijeljena.

Jedino označavanjem informacija primateljima se jasno prenose pravila o prihvatljivom načinu pristupa, rukovanja i dijeljenja osjetljivih informacija.

U AD Plastik Grupi definirana su pravila i kategorije osjetljivosti. Odabrana klasifikacija ukazuje na potencijalnu štetu u slučaju neovlaštene objave, izmjene ili uništenja podataka. Šteta pritom može

biti financijska (direktna ili indirektna), reputacijska (loša ocjena kao dobavljača, negativan utjecaj na ugled kompanije kod kupaca ili u širokoj javnosti) i/ili pravno-regulatorna (penali zbog kršenja ugovora, sankcije regulatora). Podaci označeni klasifikacijskom oznakom „3-TAJO“ ili „2-POVJERLIVO“ ograničeni su na mali broj korisnika te svaki medij ili lokacija na kojoj se pohranjuju trebaju biti prikladno označeni, a njihova je razmjena dozvoljena samo među ovlaštenim osobama.

Zašto je važna klasifikacija podataka?

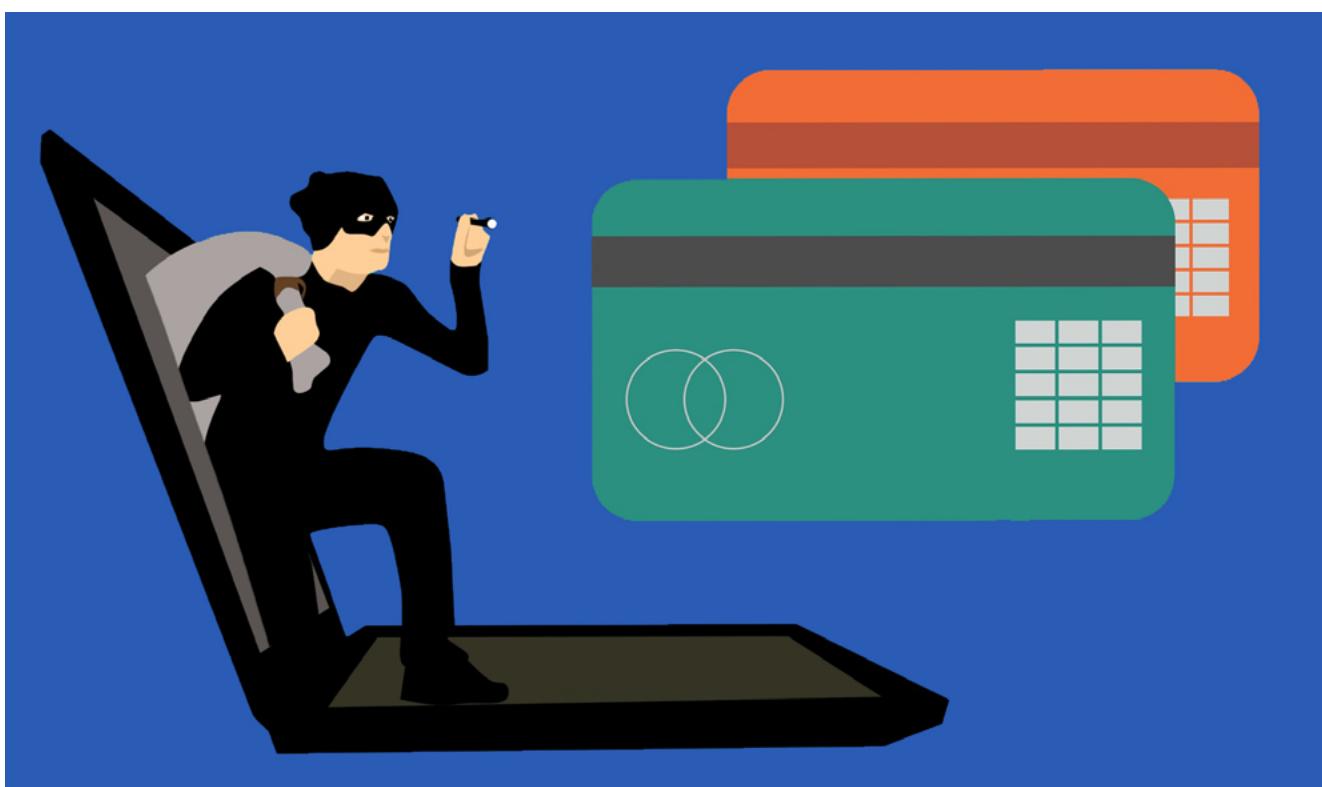
Sigurnosne kontrole primjenjuju se u mjeri potrebnoj za čuvanje podataka koji su klasificirani. Na ovaj se način čuva vrijeme i novac, usmjeravajući se na najvažnije podatke. Primjerice, ADP Novosti su dokument koji treba biti dostupan svima i samim time je zaštićen manjim brojem kontrola. S druge strane, pristup ugovorima i projektnoj dokumentaciji ograničen je na zaposlene i sustave koji imaju poslovnu potrebu rada s takvim podacima pa su odabранe kontrole restriktivnije i kompleksnije.

Zašto označavamo klasificirane podatke?

Označavanjem klasificiranih podataka, svi primatelji pojedinih informacija upoznati su s njihovim vrijednostima i sigurnosnim kontrolama potrebnim za njihovu zaštitu. Osobe koje kreiraju klasificiranu informaciju, ili preuzimaju klasificiranu informaciju od kupaca ili drugih institucija, odgovorne su za njezino označavanje temeljem dodijeljene klasifikacije. Ako se oznaka izostavi, potencijalno se ugrožava poštivanje preuzetih obaveza i nanosi se šteta interesima kompanije. Oznake se dodjeljuju izravno dokumentima i medijima koji sadrže ili na koje se pohranjuju klasificirane informacije. Dokumenti s osjetljivim podacima označavaju se s klasifikacijskim oznakama na prvoj stranici dokumenta, kao i na bilo kojem registratoru ili mediju na kojem su podaci pohranjeni.

Jedino označavanjem informacija primateljima se jasno prenose pravila o prihvatljivom načinu pristupa, rukovanja i dijeljenja osjetljivih informacija.

Ivan Kalinić

Mjesec raznolikosti

Svibanj je europski mjesec raznolikosti i dobar povod za promicanje značenja i važnosti raznolikosti i uključivosti u našem poslovnom okruženju. Raznolikost i jednake mogućnosti, zaštita ljudskih prava i nulta tolerancija prema bilo kojem obliku diskriminacije, jamče svim zaposlenicima poštovanje i dostojanstvo na radnom mjestu.

Raznolikost i uključivost u poslovnom okruženju omogućuju svima, bez obzira na to su ili što rade, da se osjećaju uključenima i podržanim na svom radnom mjestu. Raznolikost se odnosi na osobine i karakteristike svakog pojedinca koje ga čine drugačijim i jedinstvenim, a uključivost ili inkluzija odnosi se na poнаšanje i prakse kojima su različitosti pojedinaca ili različitih skupina društveno prihvачene i s njima se jednakost postupa.

Raznolikost timova donosi veću kreativnost i inovativnost, a posljedično su bolji učinci i rezultati. Takvi su timovi fleksibilniji i imaju bolje razumijevanje, donose nove i drugačije načine razmišljanja te otvaraju i drugačije perspektive donošenja odluka i rješavanja problema.

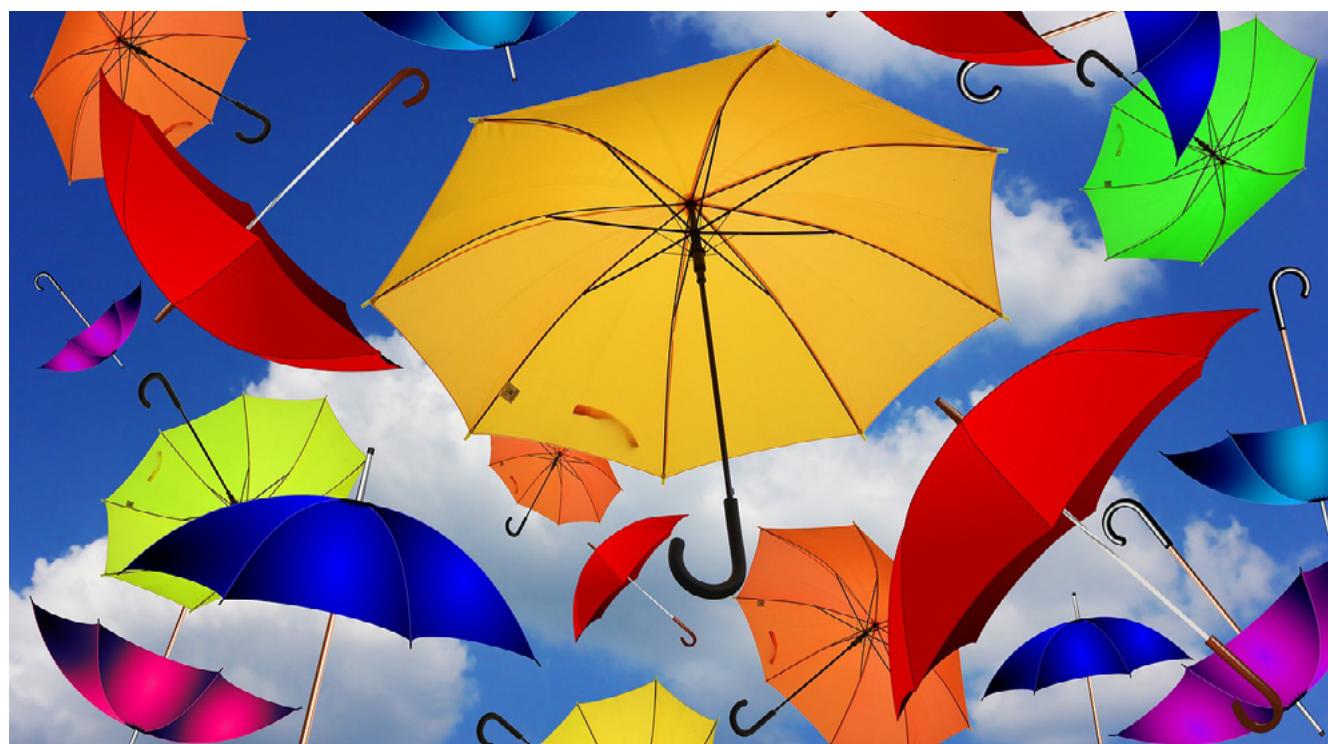
To su definicije koje će zasigurno vrlo skoro doživjeti svoje ozbiljne modifikacije jer različite generacije drugačije poimaju značenja raznolikosti i uključivosti. Raznolikost je moralna odrednica kom-

panija, ali kod novijih generacija raznolikost je naprosto poslovno rješenje koji vodi prema poslovnom cilju. Njima se različitost po spolu, religiji, rasi ili seksualnoj orientaciji gotovo podrazumijeva, stoga raznolikošću smatraju neograničene mogućnosti koje nude osobe različitog porijekla, obrazovanja, iskustva, pristupa i načina rada. U tome vide prostor za ostvarenje svojih poslovnih i životnih ciljeva. Isto je i s poimanjem uključivosti. Mlađe su generacije znatno nadišle integraciju demografskih razlika, uključivost je za njih kultura povezanosti koja olakšava suradnju, rast i razvoj. Oni podržavaju individualna stajališta, ali suradnja i raznolikost za njih su uobičajeni alati koji vode prema boljim rezultatima i učinkovitosti. Ovo su rezultati istraživanja među milenijcima, a upravo će oni uskoro činiti većinu radne snage. Mada još ni tradicionalni koncepti raznolikosti i uključivosti nisu u potpunosti zaživjeli u pojedinim poslovnim okruženjima, potrebno je istovremeno pripremiti se i prilagoditi konceptima novih generacija.

U svakom slučaju, raznolikost timova donosi veću kreativnost i inovativnost, a posljedično su bolji učinci i rezultati. Ta-

kvi su timovi fleksibilniji i imaju bolje razumijevanje, donose nove i drugačije načine razmišljanja te otvaraju i drugačije perspektive donošenja odluka i rješavanja problema. Uključivost razvija ozračje prihvaćanja i suradljivosti, uvelike utječe na radnu klimu, a motivirani, posvećeni i zadovoljni zaposlenici cilj su svake odgovorne kompanije. U modernom poslovnom okruženju, raznolikost i uključivost su poslovni imperativi. Na promicanju takve kulture već dugi niz godina radi i Europska Komisija, što je mnogima omogućilo ostvarenje njihovih potencijala. Tehnološke i društvene promjene mijenjaju poslovni krajolik u svakoj industriji, a ljudske prosudbe, empatija, strast i kreativnost svih pojedinaca nužne su za ostvarenje punih potencijala novih tehnologija. Samo izvrsni timovi različitih pojedinaca mogu adekvatno odgovoriti izazovima sve zahtjevnijeg tržišta. Stoga su raznolikost i uključivost na radnom mjestu ozbiljna konkurentska prednost.

AD Plastik Grupa među prvim je potpisnicima Povelje o raznolikosti u Hrvatskoj, a istinski vjerujemo kako nas raznolikost čini boljima.

Strah od (ne)uspjeha

„Ljudi se prigibaju pred snagom genija, mrze ga, pokušavaju ga ocrniti jer on uzima i ne daje, no pokoravaju mu se ako ustraje. Jednom riječju - obožavaju ga na koljenima, ako ga ne uspiju pokopati u blatu. Pokvarenost cvjeta jer je talent rijedak. Zato je ona oruđe osrednjosti kojeg ima u izobilju i njezinu oštricu ćete osjetiti posvuda.“, citat je ovo Honorea de Balzaca iz „Oca Goriota“ koji najbolje govori o snazi genija i pobjedi nad strahom.

O temi uspjeha može se govoriti iz različitih perspektiva, psihološke, sociološke i s razine ljudskoga duha. Ljudski je duh karika koja holistički vezuje sve vidove samoostvarenja i tek kada iz nje djelujemo možemo prozreti strah i uvidjeti kolika je precijenjenost njegove moći.

Klasična je psihologija dokazala kako pećinski mozak, koji nam je u prošlosti omogućavao preživljavanje, danas više nije na cijeni. Vremena su se promijenila, a mozak je ostao isti – štiti nas i bori se za preživljavanje. Nekoć je njegova funkcija savršeno dobro odgovarala okolnostima. Štitio nas je od neposrednih opasnosti i razmatrao sve negativne opcije kako bi svoju vrstu spasio od vanjskih predatora. Bilo je to učinkovito, možda i potrebno, ali to pripada vremenu koje je daleko iza nas. A naučeni se obrasci teško zaboravljaju.

Mada su kroz povijest takvi obrasci ubijali svaku vrstu kreativnosti u ljudima, danas postoji bezbroj mogućnosti pa možemo slobodnije i kvalitetnije osmislitи svoj život. Sloboda nosi i odgovornost te višu razinu očekivanja, a na nama je da ne dopustimo biti zatočenicima vlastitog uma. Izvana je sve u redu, a iznutra smo vođeni strahom od nepoznatog. Upravo taj strah naš mozak procesuirala i „proglasjava“ lošim za nas iz puke želje da nas zaštiti. Odbačenost iz plemena za naše je pretke značila smrt i mada to danas nije tako, obrasci straha se prenose. Ostane-mo li bez posla, ostat čemo bez novca. Ostane-mo li bez prihoda, umrijet čemo od gladi. Upravo su to prenosivi obrasci koji se vide i u nezdravom postavljanju granica u odnosima s drugim ljudima. Ponekad se prilagođavamo do izobličavanja i nudimo kompromise koji prelaze u kompromitiranja, a sve u nadi kako nećemo osjetiti odbačenost.

Sociološki gledano, napredak tehnologije i razvoj društvenih mreža smatraju se krivima za stvaranje prevelikog pritiska ljudima, no tehnološki je napredak donio više udobnosti i slobodnoga vremena.

Naš unutarnji sustav ne prati adekvatno tehnološki napredak. Slobodno možemo reći kako je podbacio u životnim sferama suvremenoga čovjeka. Moramo se „resestirati“ na unutarnjoj razini kako bismo naučili koristiti urođene resurse snalaženja u okolini i streljenja prema uspjehu. Smisao života jest samostvarenje. Zanemarimo li ga iz bilo kojeg razloga, nećemo se osjećati dobro bez obzira koliko divne stvari radili i bili altruistični.

Svi želimo biti uspješni, a hoće li taj uspjeh dati smisao našemu životu pitanje je na koje sami trebamo odgovoriti. Dva su načina izgradnje puta uspješnosti – ambicijom i inspiracijom. Doslovno značenje pojma „ambicija“ jest „ići okolo“. Njezin je cilj voditi se vanjskim postignućima i zadovoljenjem potreba izvan sebe. To je donekle poželjno, mada je centar njezine moći izvan nas. Ambicija je uvijek usmjerena na cilj i rijetko preispituje jesu li oni u skladu s našom stvarnom prirodom. Bez obzira jesu li i koliko uspjesi ovoga svijeta ostvareni našom odlukom, ako to nije uspjeh po našoj mjeri, iz naše autentičnosti i primarnih talenata koji služenjem okolini prirodno donose priliv materije, nikada nećemo biti zadovoljni i sretni u punini. Uvijek će nedostajati nešto za popunjavanje praznina i promašenosti pa ćemo se nastojati grčevito držati za ono što smo izgradili. Oni koji su uspjeli isključivo vodeći se ambicijom, nerijetko plaćaju previsku cijenu. Možda to još ne znaju ili im oni iz najbližih redova još nisu javili, ali shvatit će.

Ne moramo sve napraviti iz prvog pokušaja, ali to ne znači kako trebamo prestati pokušavati. Istražite neistražena područja unutar sebe, tamo negdje sigurno čuči neki genije kojeg treba pozvati na predstavljanje.

Ego koji nas pokreće u ambiciji, istovremeno nas čini da osjećamo strah od svega što ga može ugroziti. Tako manjak samopouzdanja biva samo refleksija straha na mišljenje okoline. Kada „sebe“ stavimo na pijedestal, vjerujući kako o nama svi dijele kakvo mišljenje, mnogo novca, truda i vremena bespotrebno ulaze u zadovoljavanje određenih normi. Biti svjestan mnogo je važnije nego biti pametan.

U korijenu pojma „inspiracija“ jest „duh“. Ona je metafizički koncept i što više

dolazimo u dodir sa sobom, lakše ćemo ostvariti svoje talente na putu do uspjeha. Kada živimo u skladu s talentima koji su nam dani i ostvarujemo se u skladu s njima, tada su pravi uspjesi mogući. Inspirativnomu je djelovanju centar iznutra, dakle ono što je dobro za mene ne mora nužno biti dobro za drugoga. Kada djelujemo iznutra, ne uspoređujemo se i nitko nas ne može ugroziti. Svjesni smo unikatnog spoja vlastitih vrijednosti koje se ne mogu replicirati. Kada smo vođeni inspiracijom putovanje je mirnije, a cilj se postiže s mnogo manje pritiska te osjećaj ispunjenja ne izmiče.

Djelovanju iz ambicije važan je sat, a intuitivno se djelovanje koristi kompasom. Siguran put prema uspjehu neće izostati ako u kvalitetnom omjeru umrežimo inspiraciju i ambiciju. Najteže je okrenuti se samom sebi i pronaći mehanizme koji će nam omogućiti osvijestiti vlastite talente. Kao i sve drugo, zahtijeva vježbu i rad na sebi. Tek kada osjetimo istinsku slobodu življenja iznutra, u trenutku pojave određenog straha imat ćemo dovoljno kapaciteta transformirati ga na drugačiji način.

Kada se govori o uspjehu, rijetko se spominje važnost stanke koja uvelike doprinosi unutarnjem procesu razvoja. Introspekcija je nužna kako bismo se prepoznali. Potrebno je odbaciti sve što nam ne koristi u procesu poimanja svog vlastitog uspjeha. Tada ćemo se moći suočiti sa svim strahovima, prihvativi svoj unutarnji sustav vrijednosti i napisljetu izabrati svoj put. Tijekom stanke možemo jasnije sagledati što je sve integrirano u nama, kakav odnos imamo sa sobom i s ljudima koje susrećemo, je li naše poнаšanje projekcija strahova, ljutnje ili bijega, jesmo li otvoreni za polemike ili čak i kvalitetne sukobe. Ne možemo se smisleno povezati s drugima misleći kako posjedujemo monopol na istinu. Treba se udaljiti od priče o vanjskoj percepciji kako bismo jasnije vidjeli tko smo, bez tantijema i mjerena kvalitete svojih vrijednosti u skladu sa skupom tuđih potreba.

Tko nas upozorava iz iskrene nakane, a tko su marionete ugođene da nam nekričički plješcu? Ako neki cilj niste postigli ili u vama ne izaziva ispunjenje koje ste očekivali, zapitajte se jesu li to uopće bili vaši autentični ciljevi. Jesam li postizanjem nečega htio komu što dokazati? Koga zadovoljiti? Jesam li to radio kako bi se komu osvetio? Kada nešto istin-

ski želimo, ne postoji nikakav unutarnji otpor i ništa nam nije teško. To nije nešto što nam nameće društvo, roditelj ili partner, to dolazi od nas samih. Tada se jednostavno ne plašimo uspjeha, niti neuspjeha te zdravo usmjeravamo svoje resurse prema ostvarenju cilja. Ambicija je u tom slučaju upravo po našoj mjeri, a inspiracija nas neprekidno potiče i gura.

Tek kada osjetimo istinsku slobodu življenja iznutra, u trenutku pojave određenog straha imat ćemo dovoljno kapaciteta transformirati ga na drugačiji način.

Na putu ostvarenja svojih ciljeva važno je ne gubiti strpljenje, pravi uspjeh ne dolazi brzo i preko noći. Ne smijemo odustajati jer svako je odustajanje jedna vrsta neuspjeha nakon kojeg strah od uspjeha postaje sve veći. Strah od uspjeha ili neuspjeha, dvije su strane iste medalje. Ne dopustite da vas vodi strah, on je nepošten gospodar, dopustite upornost i hrabrosti da prevladaju. Ne moramo sve napraviti iz prvog pokušaja, ali to ne znači kako trebamo prestati pokušavati. Istražite neistražena područja unutar sebe, tamo negdje sigurno čuči neki genije kojeg treba pozvati na predstavljanje. Promjena je u vama.

„Mnogima bi se svidio, da se nisi trudio svidjeti se svima.“ - **Momo Kapor**

Raznolikost nas čini boljima!

Diskriminacija sa sretnim završetkom

Ovo je istinita priča koja zorno prikazuje besmislenost predrasuda i neprihvatanja različitosti, a ujedno je i dobar primjer kako je svaki mali korak u sprječavanju bilo kakvog oblika diskriminacije važan.

Na letu iz Johannesburga, jedna je uglađena, sredovječna i naizgled dobrostojeća dama imala rezervirano sjedalo pored mlađeg tamnoputog mladića. Nevoljko se smještajući u svoje sjedalo pozvala je kabinsko osoblje aviona i gestikulirajući rukama ukazala na „problem“.

„Kako vam možemo pomoći?“, upitala je stjuardesa.

„Zar ne vidite? Gdje ste me ovo sjeli? Ne mogu nikako sjediti pored ovakvog čovjeka. Nađite mi drugo mjesto!“, pomalo nervozno i poprilično glasno odgovori gospođa.

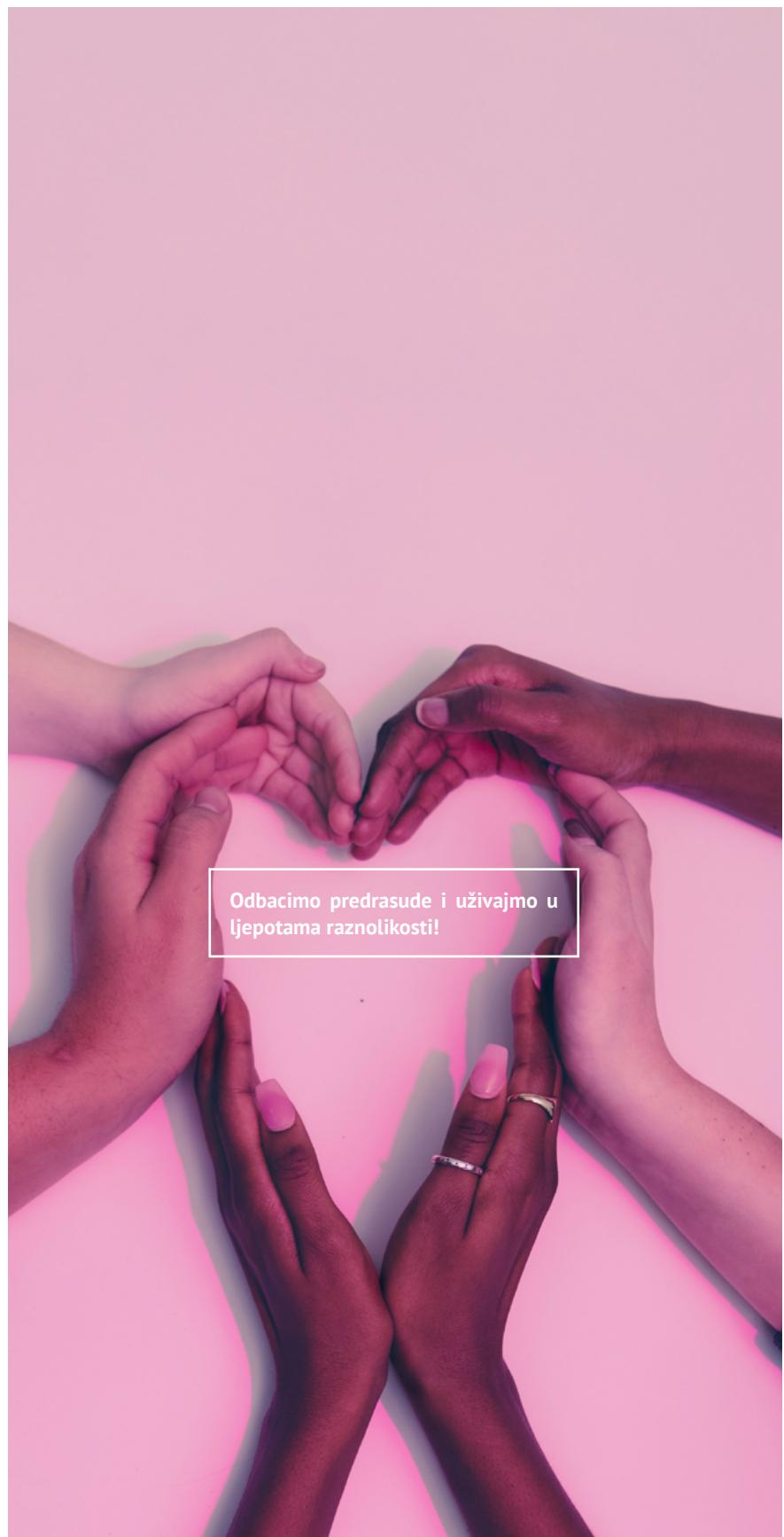
„Molim vas smirite se“, odgovara stjuardesa, „let je poprilično popunjeno i nemam vas gdje prebaciti. Provjerit ću imamo li slobodnih mjesta u prvoj klasi.“

Žena prezirno pogleda mladića pored sebe koji je nehtijući izazvao pozornost ostalih putnika, zbog čega mu je bilo vidno nelagodno. Srećom, stjuardesa se ubrzo vratila s osmijehom na licu, samozadovoljno gledajući ostale putnike.

„Gospođo, nažalost, kao što rekoh, ekonomска klasa je popunjena, ali razgovarala sam s voditeljem kabinskog osoblja i pronašli smo jedno mjesto u prvoj klasi“, započne veselo stjuardesa. Prije no što je gospođa dobila priliku reagirati, stjuardesa je nastavila: „Međutim, ovo nije uobičajena nadogradnja karte pa sam morala tražiti posebno odobrenje kapetana. S obzirom na okolnosti, kapetan smatra uistinu vrlo neprimjerenim da je netko prisiljen sjediti pored tako neugodne osobe.“

Stjuardesa se okreće prema mladiću i kaže: „Gospodine, ukoliko želite, uzmite svoje stvari, pripremila sam vam mjesto u prvoj klasi.“

Avionom su se začule ovacije dok je mladić prilazio prednjem dijelu aviona.

ADP PRIČE

Stručnost

Kao voditelj projekta trebao sam odraditi svoj prvi veliki sastanak s timom inženjera na temu razvoja bojenja. Bio je to ozbiljan izazov za jednog ekonomistu, a posebice Spličanina koji prvi put prezentira projekt zagrebačkim kolegama. Prije samog sastanka načuo sam priče kako ekonomisti ne znaju dovoljno o tehnologijama, nisu dovoljno stručni i ne bi trebali voditi projekte. Bila mi je to dodatna motivacija za temeljitu pripremu. Ušao sam tako u salu za sastanke naše zagrebačke tvornice suočen s deset inženjera. Osjećao sam se kao da idem na stratište. Napetost i predrasude napunile su prostoriju, ali nasreću nisu me pokolebale. Sastanak je uspješno završio, a različiti pogledi i poimanja projekta polučili su još učinkovitiji rezultat. Različitost je tako postala prednost, a prvotne su se predrasude s vremenom pretvorile u trajna druženja inženjera i ekonomista.

Dragan Planjanin

Janjetina

Na samim počecima preuzimanja tvornice u Togliattiju, hrvatska ekipa na privremenom radu u Rusiji htjela je ispeći janje na ražnju povodom Praznika rada. Uskoro su se susreli s izazovima različitosti i nemogućnošću nabavke željene janjetine. Rusi su im uporno pokušavali ponuditi ovčetinu u zamjenu. To Hrvatima nikako nije bilo prihvatljivo pa su otišli u obližnje selo okušati sreću. Vlasnica farme nije im htjela prodati janje, uvjeravajući ih kako je to meso neukusno i puno kostiju. Na njihovo uporno inzistiranje, poklonila im ga je, upozorivši ih na pogrešan izbor. Janjetina na ražnju na kraju se ispekla, a postala je i omiljeno jelo ruskih kolega u Togliattiju. Ova priča nerijetko i danas izmami osmijeh adepeovcima.

Kultura na tanjurima

Odlazak iz Mladenovca u Mađarsku bio je moje prvo radno iskustvo izvan graniča Srbije i imao sam blagu tremu. Kako će se snaći i hoću li biti prihvaćen, bila su samo neka od pitanja kojima sam se opterećivao. Vrlo su brzo sve dvojbe i predrasude nestale i u Mađarskoj sam prihvaćen kao dio tima. Gostoljubivost i opća kultura mađarskih kolega značajno me se dojmila. Izgradili smo prijateljske

odnose pa sam kroz privatna druženja bolje upoznao njihovu kulturu i običaje. Bila je to međusobna kulturnoška razmjena tijekom koje je bilo lako pronaći razloge za druženja. Povod su bili razni mađarski i srpski blagdani, koji su zahtjevali predstavljanje i pripremu tradicionalnih specijaliteta. Uživali smo u blagodatima različitih kultura i na svojim tanjurima.

Mile Đorđević

Ruska zima

Iako je Rusija poznata po svojim oštrim i hladnim zimama, možda je "ruska zima" samo još jedna u nizu predrasuda. Anegdota o posjetu dviju ruskih kolega solinskoj tvornici upravo to potvrđuje. Njihov prvi posjet Dalmaciji dogodio se tijekom ožujka, u vrijeme poznatih

"marčanih" bura. Planirale su one tako razgledavanje grada, a upozorenja kolega na hladnoću bila su im smiješna. Vani je bilo sunčano, a one su došle iz hladne i snijegom zavijene Rusije. Bile su sigurne kako ih neki vjetar neće omesti u razgledavanju i uživanju uz more. Zaputile su se u planirano razgledavanje, ali vizure Dalmacije nisu ono što najviše pamte. Hladnoća koja im se uvukla u kosti, osjećaj je koji nikada neće zaboraviti. Ne kaže se uzalud da onaj tko nije osjetio buru u Dalmaciji, ne zna što je prava zima.

„Ljudi s vremenom zaborave što si rekao ili napravio, ali nikada ne zaborave kako su se pored tebe osjećali.“ - **Maya Angelou**

Your needs. Our drive.

